Роменська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 5

Психолого-педагогічний семінар-практикум

Виступ на тему

«Шляхи розв’язання конфліктних ситуацій»

Підготувала

класний керівник 8-А класу

Бакай Л.В.

Ромни, 2017 р.

Суть нашої соціальної природи потребує від нас спілкування з іншими людьми. Щоб це спілкування було продуктивним, воно повинно бути безконфліктним. Але кожен із нас унікальний у своєму баченні світу, виявах емоцій, поведінці. Тому зіткнення протилежних думок і поглядів – просто неминуче. *«Конфлікт – це норма життя. Коли вам здається, що у вашому житті немає конфліктів, перевірте, чи є у вас пульс»*, - стверджував американський соціолог Ч. Ліксон. Конфлікт може стати початком розвитку близьких та гармонійних стосунків, поліпшення свого життя та життя близьких нам людей, можливістю реально щось зрозуміти.

Шкільне середовище передбачає існування безлічі відмінностей між людьми, що тут вчаться і працюють, і тому в цьому середовищі конфліктні ситуації досить буденне явище. Одним із основних чинників, що впливають на ставлення до навчання, є психологічна атмосфера у класі і у школі. Якщо дитина відчуває увагу до себе з боку вчителів, зацікавленість у її успіхах, доброзичливість, то з радістю йде до школи і приділяє навчанню багато уваги, що позначається на результатах навчальної діяльності. У протилежному випадку, у дитини формується байдуже, а то й негативне ставлення до школи, що відображається на якості навчальних знань, умінь і навичок.

Усім вже давно відомі певні правила поведінки в конфліктній ситуації – не перебивати, не підвищувати голос, вислуховувати партнера і т.д. Коли ж людей поглинають емоції, вони – такі гарні, добрі, інтелігентні, починають кричати, перебивати один одного, згадувати старі помилки і робити все навпаки. Що намагаються один одному довести?

Життя без конфліктів – це ілюзія. Розмаїтість конфліктів дуже велика, причини їх виникнення неможливо перечислити, але навіть якщо напруження не настільки сильне, потрібно шукати способи розв’язання конфлікту.

Розв’язувати конфлікт потрібно конструктивно і для цього слід виконувати такі правила:

1. Краще вирішити проблему за допомогою переговорів, аніж не помічати її чи сваритися. Переконайте в цьому інших учасників конфлікту.

2. Домовтеся про час і місце для переговорів.

3. Обговоріть правила проведення переговорів, наголосіть на тому, що вони мають відбуватися в спокійному тоні.

4. Намагайтеся вирішити проблему, а не виграти за будь-яку ціну.

5. Дотримуйтеся принципів конструктивного ведення переговорів:

- обговорюйте проблему, а не людей;

- з’ясуйте глибинні причини виникнення конфлікту;

- запропонуйте якнайбільше ідей щодо розв’язання конфлікту;

- розгляньте, наскільки ці ідеї відповідають вашим інтересам.

6. Прийміть рішення, яке влаштовує обох, і домовтеся його виконувати.

Для ефективного подолання конфліктної ситуації вчителеві необхідно обрати поведінку, враховуючи власний стиль, стиль інших людей, втягнутих до конфлікту. Найчастіше поведінка вчителя при подоланні конфліктної ситуації реалізується як комбінація елементів таких стилів:

1. Конкуренція, або суперництво, прагнення бути в центрі ситуації,- За цієї позиції погляди, потреби інших учасників суперечки не сприймаються як значущі. Кожен обстоює власну думку, поведінку як єдино правильну, ігноруючи міркування інших. Це активний, майже агресивний наступ, намагання подолати конфлікт, ігноруючи інтереси інших осіб. Виявляється в діях, задоволенні своїх інтересів на шкоду іншим учасникам конфлікту.

2. Уникнення. Пов'язаний цей стиль із намаганням "відсунути" конфліктну ситуацію якомога далі, сподіваючись, що все вирішиться само собою. Часто при цьому послуговуються тезою, що "поганий мир кращий за добру сварку". Така стратегія не завжди свідчить про намір ухилитися від розв'язання проблеми. Вона може бути й конструктивною реакцією на конфліктну ситуацію, коли вирішення її доцільніше відкласти на пізніше. Проте захоплення стратегією уникнення може призвести до втрати особистісних позицій у колективі.

3. Пристосування. Такий стиль поведінки передбачає взаємне пристосовування партнерів: вони діють, не обстоюючи власних інтересів.

4. Співробітництво. Сутність його полягає у намаганні разом підійти до ефективного подолання конфлікту з урахуванням інтересів, потреб обох сторін, у пошуку взаємовигідних умов і шляхів досягнення порозуміння. Ця стратегія є найефективнішою для налагодження добрих стосунків, але потребує більше часу, ніж інші. Крім того, обидві сторони мають уміти пояснити свої бажання, висловити власні потреби, вислухати одна одну, виробити альтернативні варіанти дій.

5. Компроміс. Виявляється він у взаємному бажанні поступатися. Цей стиль схожий на співробітництво, але його досягнення відбувається на поверховому рівні стосунків. Партнери не враховують глибинних потреб, інтересів, а задовольняються зовнішнім аспектом поведінки.

Поради вчителеві щодо розв'язання конфліктних ситуацій та запобігання їм (М. Рибакова):

1) разом із дипломом учитель не отримує гарантії завжди мати рацію у взаємодії з учнями. Нетактовність - один із найважливіших виявів професійної неспроможності;

2) завжди слід пам'ятати: урок - не найкраще місце для з'ясування стосунків;

3) учитель має вміти організувати колективну навчальну діяльність учнів різного віку;

4) учитель повинен добре знати учнів класу, їхні вікові та індивідуальні особливості і знаходити різноманітні форми взаємодії з ними; намагатися називати учня на ім'я, навіть тоді, коли він гнівається на нього;

5) педагог має добре знати важких учнів і тих, хто погано навчається з його предмета, виявляти до них увагу, вчасно надавати допомогу в засвоєнні навчального матеріалу;

6) не можна карати учнів за поведінку поганими оцінками - це призведе до зниження інтересу до предмета та особистісного конфлікту;

7) слід бути вимогливими, але навіть за незначних успіхів учнів - щедрими на похвалу. Дотримуватись правила: учня краще похвалити, ніж покарати. Хвалити слід в присутності колективу, а зауважувати - наодинці;

8) у разі виникнення конфліктної ситуації варто своєчасно зупинитися, не вживати різких слів, не акцентувати на негативних якостях учня, не дорікати за негаразди в сім'ї, не висміювати перед однолітками.

Одним із найважливіших завдань педагога є вміння успішно використовувати кожен зі стилів розв'язання конфліктної ситуації, враховуючи конкретні обставини: вміти поступатися, йти на розумний компроміс, встановлювати партнерські стосунки й водночас обстоювати власну позицію.

У школі мають панувати конструктивний діалог компетентного педагога з учнями, демократичний стиль спілкування, сприятливий психологічний клімат і атмосфера толерантності в учнівських і педагогічному колективах.